

COMPARTIMENTUL DE REFERINȚE ȘI BIBLIOGRAFII DIN BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "OCTAVIAN GOGA" CLUJ

Filiala Kogălniceanu - Sala de lectură a bibliotecii și
Compartimentul de referințe și bibliografii

Literatura de specialitate recunoaște importanța Serviciului de referințe din cadrul unei biblioteci, serviciu care ilustrează adecvat funcția bibliotecii de intermediar între informații și beneficiarii acestora. Se vorbește tot mai mult de funcția bibliotecii de a selecta, organiza și disemina informația având ca scop satisfacerea nevoilor informaționale ale utilizatorilor și, în acest sens, Serviciul de referințe joacă un rol primordial.

Scurt istoric

În decursul anilor, acest serviciu, "expus influențelor politicului și ideologicului", a avut mai multe denumiri: Secția Bibliografică și Metodică (1955), Serviciul Bibliografic (1957), Secția Metodică și Bibliografică de documentare agricolă (1962), Secția Metodico-bibliografică (1964), Serviciul Bibliografic (1968), Secția Informare Bibliografică și Documentare (1971), denumire rămasă până în 1990 când devine Serviciul de Informare Bibliografică și Documentare. În anul 1997, acest serviciu va sta la baza primului Centru de Informare Comunitară din țară, creat în urma unui proiect PHARE de dezvoltare a serviciilor bibliotecilor publice – PLDP (Public Libraries Development Project).

Între lucrările bibliografice realizate de-a lungul anilor se numără: bibliografiile cu o structură aparte (*Aurel Vlaicu, Emil Racoviță, Ion Agârbiceanu*), "Caietele bibliografice", întocmirea unor indici bibliografici în sprijinul perfecționării profesionale a bibliotecarilor și crearea unui fișier-semnal de "Informare în bibliologie" cu peste 6.600 de fișe.

După integrarea Serviciului Bibliografic în C.I.C. munca de referință a fost realizată atât de Centrul de Informare Comunitară, cât și de serviciile de relații cu publicul. Incepând cu anul 2002 situația se modifică prin înființarea Serviciului de Informare și Documentare care, în momentul de față, are în componența lui Compartimentul de Referințe și Bibliografii, Centrul de Informare Comunitară, Sala de lectură și Colecțiile Speciale.

Activitatea actuală

Compartimentul de Referințe și Bibliografii realizează următoarele activități: întocmirea *Bibliografiei Locale*, furnizarea de informații și referințe, alcătuirea de bibliografii la cerere, realizarea de materiale informative, selecția materialelor de referință, editarea *Calendarului evenimentelor și manifestărilor culturale*. Activitatea preponderentă o constituie construirea unei baze de date locale cât mai completă, utilă cercetării, informării și documentării. Această bază de date este realizată în modulul de *BIBLIOGRAFIE LOCALĂ* al softului integrat de bibliotecă *TINLIB*, iar consultarea ei de către utilizatori este posibilă prin *OPAC* (Open Public Access Catalogue – Catalog Deschis pentru Acces Public).

Materialele cercetate în vederea elaborării bibliografiei locale sunt: publicațiile editate sau tipărite la Cluj, lucrări referitoare la municipiul Cluj-Napoca, la județul Cluj sau la anumite personalități clujene, indiferent de locul de apariție. Până în prezent munca bibliografilor a constat în cercetarea, selectarea atentă și înregistrarea materialelor, cu preponderență articole din publicații seriale, în modul de catalogare prin meniul *Căutare/Editare titluri articole*. S-a realizat, astfel, un catalog analitic al articolelor creat prin parcurgerea sistematică a următoarelor periodice locale și centrale: *Tribuna, Apostrof, Steaua, Biblioteca, Cetatea culturală, Adevărul de Cluj, Monitorul de Cluj, Bună-ziuă,*

Ardeal, Ziarul clujeanului, Evenimentul zilei, Adevărul, Cotidianul. Selectarea articolelor s-a făcut pe baza unor criterii prestabilite, domeniile vizate fiind: evenimente culturale și editoriale, politică, administrație publică, învățământ, economie, mediu înconjurător, protecție socială, activitatea bibliotecii.

Articolele selectate sunt descrise în *TINLIB* în modulul catalogare articole, iar informațiile conținute sunt organizate și sistematizate în sistem arborescent de către bibliograf prin utilizarea câmpului suplimentar *Vedetă de subiect*. Acest câmp permite o mult mai rapidă și variată modalitate de căutare, mai ales prin completarea adecvată a subcâmpurilor *subiect în relație, subiect generic, subiect specific* etc. care relaționează vedetele de subiect permițând, astfel, celui care efectuează operația să regăsească informația căutată chiar și atunci când aceasta nu este clar definită. Spre exemplu, vedeta de subiect “concursuri școlare” este subiect specific pentru vedeta “învățământ preuniversitar”, la rândul ei în relație cu vedeta de subiect “învățământ superior”, ambele având ca subiect generic “învățământ”. Marea utilitate a acestui câmp a fost dovedită în realizarea selecțiilor, atât pentru utilizatorii nefamiliarizați cu sistemul Clasificării Zecimale Universale, cât și pentru bibliograful care vizualizează concomitent câmpul *Indice CZU echivalent*.

Câmpul *Manifestari de interes local* apare și în blocul de bibliografie locală din editarea articolelor. Informațiile conținute furnizează toate datele referitoare la un eveniment desfășurat la Cluj-Napoca, fie el festival, spectacol de teatru, operă, balet, expoziție, târg, concurs artistic etc. Macheta de editare pentru acest câmp cuprinde următoarele subcâmpuri: *manifestare* (titlul), *mențiune de responsabilitate* (se trec organizatorii), *autor, editor, funcția editorială* (actor, regizor, interpret etc.), *instituție, data manifestării, localitatea, indicele CZU, tip spectacol, vedetă de subiect și note*. Astfel, prin căutări QBF se poate răspunde la întrebări de tipul: “Ce spectacole s-au desfășurat pe scena Teatrului Național «Lucian Blaga» din Cluj-Napoca într-o anumită perioadă?” sau “Ce actori au interpretat rolurile principale într-un anumit spectacol de teatru?” etc.

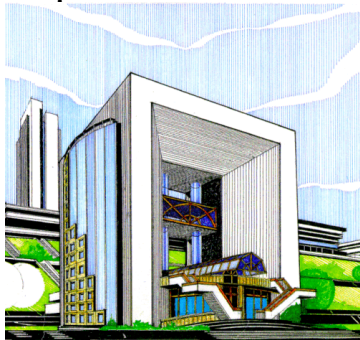
Câmpul *Personalități locale* primește o atenție deosebită dând posibilitatea utilizatorului de a afla informații competente în legătură cu activitatea socio-profesională a unui om de cultură clujean, cu anul debutului editorial, cu premiile și distincțiile obținute, dar și cu colaborările la perioade. Combinarea de câmpuri oferă vizualizarea tuturor informațiilor referitoare la o anumită personalitate locală, și anume: cărți și articole publicate, studii, activitate, funcții, performanțe, premii și distincții, titluri onorifice, debut, publicații în cadrul cărora funcționează ca vedetă de subiect și articole în care are statut de personalitate locală. Informația completată pe câmpul *Personalitate locală* va fi depozitată în fișierul de autoritate pentru autori și, deci, implicit validarea se va face din acest fișier.

Operația de căutare a informației în cadrul modulului *Bibliografie locală* este eficientă și exactă datorită existenței multiplelor posibilități de căutare, selecție și extracție. Eficiența programului *TINLIB*, în general, și al modulului *Bibliografie locală*, în particular, este dovedită de navigarea facilă prin informație cu un efort minim și într-un timp foarte scurt. Scopul realizării bibliografiei locale este nu numai acela de a răspunde oricărei întrebări referitoare la personalități sau evenimente locale, dar și de a oferi o imagine de ansamblu asupra acestei comunități cuprinzând informații pertinente în toate domeniile de activitate ale vieții locale.

Compartimentul de Referințe și Bibliografii colaborează cu toate secțiile și filialele bibliotecii primind sugestii de realizare a unor materiale bibliografice care să vină în întâmpinarea cerințelor utilizatorilor. O colaborare fructuoasă s-a dovedit a fi cea cu *Centrul de Informare Comunitară* în vederea soluționării unor cereri de referință primite prin serviciul gratuit de informare on-line “*Întrebă bibliotecarul*”, lansat în luna decembrie 2003 și care răspunde întrebărilor utilizatorilor pe baza colecțiilor bibliotecii.

Pornind de la acceptarea afirmației că Serviciul de referințe funcționează ca o punte de legătură între resursele de informare și utilizatori în procesul de regăsire a informației, trebuie recunoscut faptul că bibliotecarul de referințe este cel care asigură utilizatorilor “atât asistența de referințe, cât și însușirea deprinderilor necesare pentru găsirea, folosirea și evaluarea informației de către ei înșiși”. Vorbim, prin urmare, de rolul educativ al bibliotecii, în general, și al bibliotecarilor din cadrul *Compartimentului de Referințe și Bibliografii*, în special, utilizatorii fiind îndrumați și orientați pentru a obține rapid și eficient informația căutată.

Perspective

Macheta sediului nou al bibliotecii

Inaugurarea noului sediu al bibliotecii va atrage după sine mutarea *Compartimentului de Referințe și Bibliografii* la parterul acestuia, împreună cu *Centrul de Informare Comunitară* și *Secția de periodice* în *Sala de referințe generale*. Aceasta va conține întregul fond de referințe generale al bibliotecii, fondul *Centrului de Informare Comunitară* și presa curentă. Bibliograful de serviciu va avea ca sarcini orientarea utilizatorului în bibliotecă, oferirea de asistență în regăsirea informației și soluționarea cererilor de referință simple. *Biroul bibliografic*, situat într-o

încăpere alăturată, va continua selectarea, înregistrarea și organizarea datelor pentru bibliografia locală, va soluționa cererile de referință complexe și bibliografiile. Proiectele de viitor, pe lângă activitățile de bază ale serviciului, includ: valorificarea colecțiilor bibliotecii prin crearea de noi produse de informare, conceperea unor pachete informaționale care să vină în sprijinul elevilor din învățământul preuniversitar, elaborarea de bio-bibliografii ale unor personalități clujene și nu numai (în anul în curs vor fi publicate: *Bibliografia Ștefan cel Mare* – prilejuită de comemorarea a 500 de la moartea marelui voievod, *Bio-bibliografia Ion Brad* – la aniversarea a 75 de ani a poetului și diplomatului și *Bio-bibliografia Emil Isac* – la comemorarea a 50 de ani de la trecerea în neființă a “primului mare poet modern al Ardealului”), aducerea la zi a volumului *Contribuții la o bibliografie Octavian Goga*, patronul spiritual al bibliotecii noastre, (anii 1995-2004) și realizarea *Ghidului materialelor de referință din Biblioteca Județeană “Octavian Goga” Cluj*.

Prin colaborarea cu alte instituții de cultură din Cluj-Napoca, biblioteca, prin *Compartimentul de Referințe și Bibliografii* ar putea elabora monografiile ale acestor instituții sau materiale de informare bibliografică cu privire la locația unor documente referitoare la istoria locală existente în biblioteca noastră, dar și în alte biblioteci sau colecții particulare, scopul acestui demers fiind valorificarea elementelor de istorie locală. Implicarea mai profundă a bibliotecii în consolidarea vieții și identității culturale din zonă va accentua una dintre noile sale funcții fundamentale, aceea de **centru cultural local**.

ANCA DOCOLIN

Compartimentul de referințe și bibliografii
Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj

Bibliografie

1. Brad, Traian. *Lectura și biblioteca publică la Cluj*. – Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2001
2. Banciu, Doina, Buluță, Gheorghe, Petrescu, Victor. *Biblioteca și societatea*. – București: Editura Ager, 2001
3. Bopp, Richard, Smith, Linda. *Reference and Information Services*. – Englewood, Colorado: Libraries Unlimited, 1995
4. Buluță, Gheorghe. *Bibliografia locală, azi*. În: “Referate și comunicări de bibliologie”. - Constanța, 1999
5. Coffman, Steve. *Referințele așa cum sunt ele realizate de alții*. În: “Culegeri de traduceri prelucrate”, 2000, nr.2, p.16-22
6. Costiuc, Tatiana. *Optimizarea serviciilor de referințe*. În: “Biblioteca”, 2002, nr.4-5, p.129-131
7. Dumitran, Claudia. *Serviciile de referințe în bibliotecile naționale ale lumii*. În: “Revista Bibliotecii Naționale a României”, 2002, nr.1, p.34-38
8. Dumitrescu, Victoria. *O nouă paradigmă pentru biblioteca publică: servicii, priorități, organizare*. În: “Caietele bibliotecarului”, 2000, nr.11
9. Moraru, Angela. *Bibliografia locală reper în procesul de integrare europeană*. În: “Biblioteca”, 2001, nr.2, p.49-51
10. Pervain, Augusta, Dodu, Georgeta. *Bibliografia locală și C.I.C*. În: “Referate și comunicări de bibliologie”. - Constanța, 1999
11. Stoica, Dan. *Curs de metode bibliografice de cercetare*. – Iași: Editura Universității “Al. I. Cuza”, 2000
12. Zamfir, Dumitru Constantin. *Bibliografia locală – Schiță de sistematizare*. În: “Biblioteca”, 1994